

DOI: 10.32347/2786-7269.2023.6.150-164

УДК 719

к.т.н., доцент **Апостолова-Сосса Л.О.**,
lasossa@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4273-8885,
Київський національний університет будівництва і архітектури,
к.і.н., **Сердюк О.М.** kmo_utorik@ukr.net, ORCID: 0009-0008-9240-9933,
Приватна організація «Український інститут культурного надбання»,
Козак С.А., s.kozak91@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9106-1954,
Київський національний університет будівництва і архітектури

ДОСЛІДЖЕННЯ ХАРАКТЕРИСТИК ІСТОРИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ПРИКЛАДІ КВАРТАЛІВ ПОДОЛУ В М. КИЄВІ

Режимами містобудівних перетворень в межах території зі збереженням традиційним характером історичного середовища необхідно забезпечити умови для презентації (зовнішнього огляду, екскурсійного відвідування) і нормальної експлуатації всіх об'єктів культурної спадщини з урахуванням різнопланових умов їх використання. З цією метою здійснено дослідження характеристик історичного середовища окремих кварталів Подолу для подальшого узагальнення і удосконалення структури та методології містобудівного аналізу традиційного середовища з урахуванням сучасних підходів.

Ключові слова: об'єкти культурної спадщини; традиційний характер історичного середовища; історичний Поділ; пам'ятки культурної спадщини; історична забудова.

Постановка проблеми. Особливе місце в системі охорони культурної спадщини посідає комплексний підхід до збереження та розвитку історично сформованого середовища.

Актуалізація проблем збереження та розвитку традиційного середовища обумовлена недосконалістю нормативно-правового забезпечення, відсутністю досвіду щодо охорони та збереження великих за площею історичних територій, заходів, які б запобігали негативному антропогенному впливу на них.

Запропоноване дослідження здійснене на прикладі кварталів історичного Подолу. Традиційну забудову території Подолу визначає містобудівна розпланувально-просторова структура, що почала формуватися ще за часів Київської Русі. Значну територію займає історична міська забудова другої половини ХІХ – початку ХХ століття. Значущість цієї частини міста зумовлена збереженою історичною розпланувальною структурою і характерними типами житлових будівель, що формувалися протягом останніх століть. Традиційна

забудова в межах Подолу як частини загальноміського центру має важливе значення для формування усього міського середовища. Ця забудова відображує як еволюцію архітектури так і сучасність, що є характерним для Києва. Вона складається з елементів, що визначають її характер: візуальні зв'язки, топографія, рослинність, елементи інфраструктури, особливості будівельної техніки тощо. Однією з особливостей цієї забудови є система взаємозв'язків з ансамблем Контрактової площі і Софійського собору. В цій системі ансамбль Контрактової площі є центром, своєрідним історичним ядром, містобудівною домінантою Подолу. Натомість ансамбль споруд Софійського собору є просторовим орієнтиром, що визначає особливості історичного середовища Старокиївської частини міста.

У зв'язку з активними змінами міської структури м. Києва, зумовленими появою сучасної забудови, розвитком транспортної та інженерної інфраструктури, з'явилася доконечна потреба в комплексному дослідженні проблем містобудівних змін в традиційному середовищі та забезпеченні комплексної охорони та розвитку не тільки окремих пам'яток, але й цілісного містобудівного комплексу, який включає історичне розпланування та традиційну забудову різних історичних періодів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методології визначення основних характеристик і параметрів містобудівного історичного середовища присвячені роботи вітчизняних науковців і фахівців Сердюк О.М., Вечерського В.В., Зливкової О.О., Апостолової-Сосси Л.О та ін. [5, 6, 7] Дослідження історичного середовища Подолу освітлено в роботах таких дослідників як: Люта Т.Ю., Сагайдак М.А, Толочко П.П. та ін. [10, 11, 12, 13, 14].

Ціллю публікації є узагальнення і удосконалення структури та методології містобудівного аналізу традиційного середовища з урахуванням сучасних підходів і зарубіжного досвіду.

Метою дослідження характеристик історичного середовища окремих районів Подолу є забезпечення в подальшому належного містобудівного режиму у межах розташування та композиційно-видового впливу об'єктів культурної спадщини. Територія Подолу є частиною міських територій з добре збереженим історично сформованим міським середовищем. Дослідження характеристик цінного історичного середовища Подолу є першим етапом формування системи пам'яткоохоронних обмежень для цієї території як форми захисту і збереження нерухомої культурної спадщини шляхом регулювання довкілля.

Основна частина. Важливим напрямом містобудівної та пам'яткоохоронної діяльності в межах історичних районів міст є збереження традиційного характеру середовища. Метою дослідження характеристик

історичного середовища Подолу є забезпечення належного режиму містобудівних перетворень в межах його території. Район Подолу в Києві є унікальним за насиченістю у відсотковому відношенні пам'яток до рядової забудови, розташуванням, чисельністю різновидів об'єктів культурної спадщини, їхнім хронологічним діапазоном, характером і цінністю. Квартали Старого Подолу являють собою елементи історичної планувальної структури, кожен із них має певні історико-культурні особливості, різниться за кількістю пам'яток, але в той же час є частинами єдиного містобудівного ансамблю.

Поділ є одним з найстаріших заселених районів Києва. Його формування відбувалося починаючи з X ст. Низинні прибережні території Нижнього міста - Подолу в цей час відігравали роль ремісничої периферії з локальними акцентними культовими об'єктами, які не дійшли до наших днів. Розпланування Подолу було сталим впродовж кількох століть – від давньоруських часів до XVIII ст. Планування кварталів було садибно-вуличним, нерегулярним, мало ландшафтний характер і зберігалось з X-XII ст., не змінюючись навіть після сильних пожеж. Основні магістралі Подолу проходили вздовж Дніпра, а другорядні вулиці починалися біля підніжжя гір і вели до Дніпра. Зручне розташування Подолу біля природної гавані створило передумови для транзитної торгівлі з функціонуванням тут постійних ярмарків, що врешті рещт призвело до перетворення Києва на головний торговельно-економічний центр всіх українських земель. Жвавий розвиток торгівлі стимулював розвиток всіх інших сфер життя, в т.ч. духовної та освітньої через монастирі і братства, що розташовувались в межах досліджуваного району (Братський монастир, Києво-Могилянський колегіум (академія)). Торговельно-ремісничка забудова Подолу складалася переважно з купецьких та міщанських садиб.

У XIV ст. адміністративний центр міста перемістився на Поділ і зберігав своє містобудівне значення до XVII- XVIII ст. Подальші перетворення XVII – початку XIX ст. відбувалися в окреслених раніше напрямках. Значних містобудівних трансформацій територія Подолу зазнала в середині XIX ст. після руйнівної пожежі 1811 року. Так на Подолі утворилася типова класицистична планувальна схема з чіткою прямокутною мережею вулиць і кварталів. Поділ було поєднано магістральною вуличною мережею з іншими районами міста, де були розташовані нові громадські і адміністративні центри. Такий підхід дозволив уникнути переущільнення історичного ядра і сприяв збереженню існуючої структури забудови. В цей же період змінився в бік збільшення масштаб основного масиву забудови. Склалися прийоми розпланування та забудови центральної частини, для яких ключовими характеристиками стали мало- і середньоповерхова щільна периметральна

забудова з окремими наріжними акцентами. Втім, не зважаючи на всі містобудівні перетворення Поділ зберіг свою функцію центру торгівлі, тут було споруджено Гостиний двір, Контрактовий будинок та інші важливі громадські будівлі.

Активний процес урбанізації центральної частини міста після набуття Україною у 1991 році незалежності призвів до нарощування масштабів забудови. Аналогічні процеси відбувались і в межах заплавної частини Подолу, де почали з'являтися неспівмасштабні будівлі, що порушують висотні параметри оточуючої історичної забудови. Ці процеси свідчать про необхідність удосконалення режимів містобудівних перетворень для цієї території і проведення відповідних історико-містобудівних досліджень.

Культурно-історичне середовище Подолу слід розглядати як єдину цілісну систему з певними структурними складовими та їхніми внутрішніми й зовнішніми взаємозв'язками. Для таких цінних територій має запроваджуватися відповідний режим, що має сприяти збереженню пам'яток, їх містобудівного та композиційного значення, а також їх історичного оточення. При визначенні режимів містобудівних перетворень в межах цих територій обов'язковим є урахуванням їх специфіки, особливостей функціонування й розвитку. Заходи з регенерації історичного середовища Подолу мають бути побудовані на поглибленому вивченні історичного містобудівного утворення, аналізі розвитку його планувальної та просторової структури, архітектурних особливостей, визначенні історико-культурного потенціалу, тож для визначення основних містобудівних характеристик кварталів Старого Подолу у 2021 році було проведено дослідження історичного середовища, яке включало в себе як натурні дослідження з поквартальною інвентаризацією забудови та містобудівного середовища за основними параметрами, так і аналіз історичних картографічних та архівних матеріалів.

Термін «традиційний характер середовища» визначається в Законі України «Про охорону культурної спадщини» як «історично успадкований вигляд та об'ємно-просторова структура історичного населеного місця» [1] і є сукупністю характеристик забудови і планувальної організації території. Його збереження є ключовим аспектом в питанні запобіганню системним руйнуванням і деградації об'єктів культурної спадщини внаслідок інтенсифікації урбанізаційних процесів, враховуючи роль середовища як одного з головних критеріїв цінності пам'яток.

Для визначення характеристик міського історичного середовища використовуються наступні параметри: тип розпланувальної композиції; вид архітектурно-просторової композиції; парцеляція; характер забудови; щільність, відсоток забудованості; планувальний модуль; висота, поверховість;

специфіка рядової забудови; композиційно-видовий вплив пам'яток культурної спадщини; панорами; силует; видові зв'язки; масштаб і масштабність забудови; ступінь збереженості історичної забудови; елементи ландшафту; елементи благоустрою (упорядження), малі архітектурні форми. [5]. З цих характеристик найбільш важливими для формування режимів містобудівних перетворень є такі містобудівні особливості історичного середовища як тип розпланувальної композиції, парцеляція, характер забудови, щільність, відсоток забудованості, висота і поверховість, композиційно-видовий вплив пам'яток культурної спадщини та видові зв'язки і ступінь збереженості історичної забудови.

В рамках проведених натурних досліджень були визначені основні параметри містобудівного середовища, які характеризують елементи забудови і планувальну структуру, а також виявлені морфотипи забудови - різновиди планувально-просторової організації міської забудови, що історично склалася. Морфогенез, як шлях поступової видозміни забудови є характерним явищем для всіх історичних міст, тож визначення морфотипів є невід'ємним етапом аналізу містобудівної тканини, що слугує для розробки підходів та рекомендацій щодо санації, збереження та інших аспектів роботи з окремими морфотипами. Морфотип є елементом типології міського середовища і відображає функціональне призначення забудови, прийоми розміщення забудови, просторову організацію території, її історико-культурологічний аспект.

Для порівняння існуючого стану містобудівного середовища Старого Подолу з його станом в період формування історичної забудови (кінець XIX - початок XX ст.) було використано План м. Києва 1923-1925 рр. (топозйомка Київського Окргкомунгоспу) [9], яким зафіксовано наявну планувальну структуру і забудову цієї території до початку руйнувань під час II світової війни та періоду активних містобудівних перетворень. Співставлення історичних і сучасних топографічних матеріалів з урахуванням архівних даних і натурних обстежень дало змогу визначити ступінь збереженості історичної забудови, її втрати, парцеляцію садиб, зміни рівня забудованості і щільності забудови кварталів.

Застосовані підходи визначення основних містобудівних характеристик середовища в даній публікації проілюстровані прикладами трьох кварталів в межах Старого Подолу.

Характерним прикладом кварталу з високим ступенем збереженості історичного середовища є квартал з кадастровим номером 8000000000:85:425. Цей квартал площею 4,34 га обмежений з північного сходу – вулицею Притисько-Микільською, з південного сходу - вулицею Фролівською і провулком Фролівським, з південного заходу - вулицею Замковою горою, з

північного заходу - вулицею Хорива. В межах кварталу розташовано 55 споруд та будівель громадського, житлового і господарського призначення, споруджених з кінця XIX до початку XXI ст. Основний масив історичної забудови кварталу, який зберігся до нашого часу, складається з будинків XVIII - початку XX ст. спорудження. Історична забудова кварталу складалася з релігійних об'єктів, торгівельних будівель, прибуткових будинків з флігелями і господарськими будівлями, в межах кварталу розташований комплекс Свято-Вознесенського Флорівського монастиря. Поверховість історичної забудови кварталу становила 1-4 поверхи. Поверховість існуючої забудови кварталу на даний час становить від 1 до 6 поверхів. Технічний стан історичної забудови в цілому задовільний. В період з кінця XIX - на початку XX ст. в межах існуючої в той час території кварталу розташовувалось 7 садиб і комплекс Флорівського монастиря. Частина історичної забудови, що не збереглася (біля 40 будівель, в т.ч. Троїцька церква) розташовувалась на Замковій горі. Площа садиб становила від 1580 до 3070 кв. м.

Рівень забудованості території кварталу в цей період становив 49% від площі кварталу. Щільність забудови кварталу становила біля 8400 кв. м загальної площі будівель і споруд на 1 га. Коефіцієнт співвідношення загальної площі всіх будівель до площі кварталу становило на той час 0,9, що свідчить про низьку щільність забудови. На даний час збереглося 43 історичних будівлі (з них 8 історичних фасадних будинків та 6 флігелів садиб), які в кількісному відношенні складають 78% існуючої забудови кварталу.

Історична забудова кварталу має досить однорідне стилістичне вирішення в формах історизму з використанням класицистичних та ренесансних елементів декору. Найбільш виразними в архітектурному відношенні спорудами є комплекс Флорівського монастиря і будівлі: житловий будинок з аптекою Бунге та флігелі на вул. Притисько-Микільській, 7, житлові будинки в садібі на вул. Хорива, 2, прибутковий будинок київського купця 1-ої гільдії Ш. Вепринського на вул. Хорива, 4.

В період до кінця XX ст. в кварталі з'явилося декілька нових адміністративних будівель на вул. Фролівській, 6-8. Історична забудова кварталу не зазнала пізніших суттєвих надбудов або прибудов. Рівень забудованості території кварталу на цей час становить 38% від площі кварталу, тобто, зменшився на 10%. Щільність забудови кварталу на даний час становить біля 8100 кв. м загальної площі будівель і споруд на 1 га, яка порівняно з періодом формування історичної забудови зменшилася на 3%. Це пов'язано зі знесенням значної кількості господарських історичних будівел. Рівень озеленення кварталу середній.

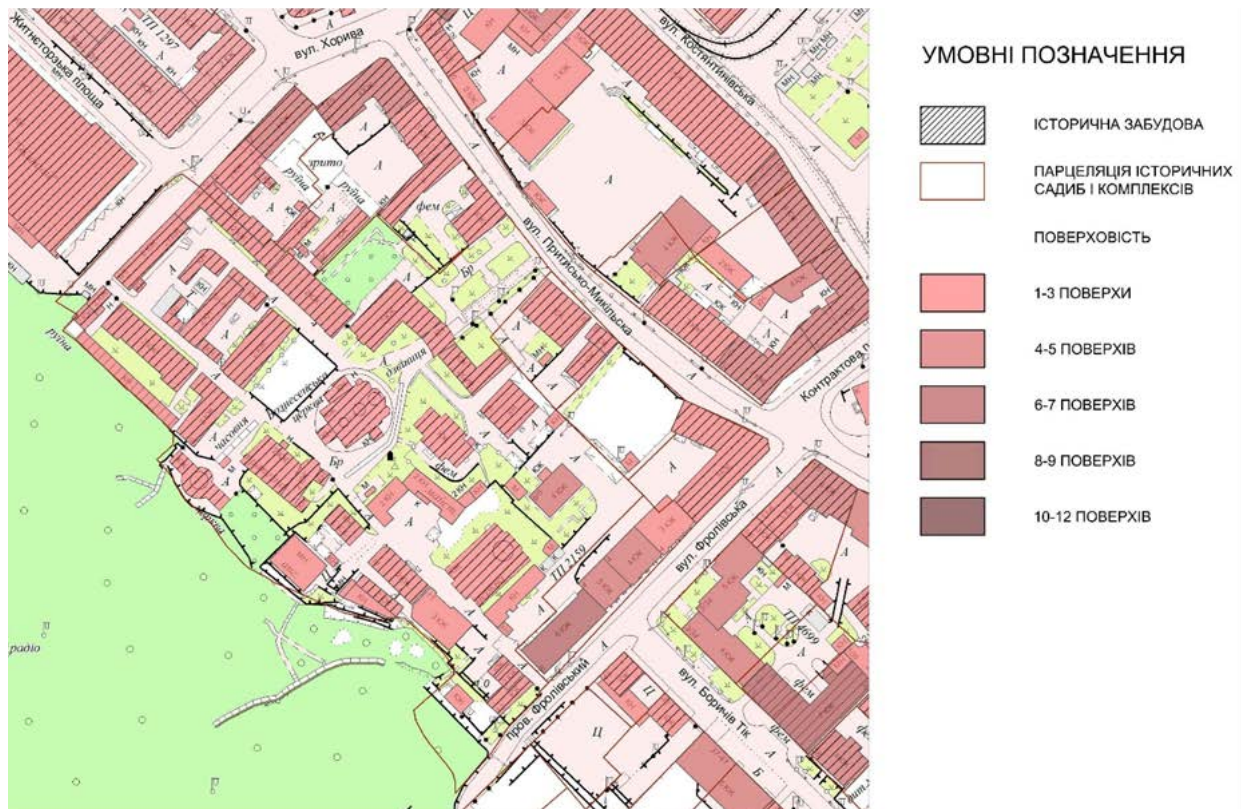

Рис. 1. Схема існуючої поверховості забудови кварталу з кадастровим номером 8000000000:85:425

Цінна фоновіа забудова збереглась частково. В межах кварталу відсутня дисгармонійна забудова. Забудова кварталу бере участь в формуванні видів з боку Замкової гори, Контрактової площі, від Притисько-Микільської церкви. Морфотип забудови кварталу: забудова кварталу за морфотипом належить до монастирських садіб (Флорівський монастир), периметральної садібної історичної забудови кінця XIX - початку XX ст., а також кварталів периметральної з розривами по фронті вулиць змішаної історичної забудови та забудови середини XX ст. Цінний фронт історичної забудови розташований з боку вул. Притисько-Микільської, Хорива. Історично сформована поверховість кварталу при цьому становить 1-4 поверхи (5-12 м).

Квартал з кадастровим номером 8000000000:85:425 відноситься до територій з найвищим рівнем збереженості традиційного історичного середовища, зазнав окремих значимих втрат історичної забудови і незначного зниження щільності забудови. В кварталі збереглась парцеляція історичних садіб. Історична забудова має високий рівень історико-культурної цінності (43 об'єкти культурної спадщини). До переліку об'єктів культурної спадщини входять 21 будівля за видом – архітектури, 1 – за видом архітектури і історії.

Для досліджуваного кварталу виходячи з показників щільності забудови і відсотку забудованості збільшення щільності є недоцільним. Режим використання для високоцінних територій Флорівського монастиря і комплексу

аптеки Бунге доцільно визначити як режим регенерації історичних комплексів, для інших територій кварталу можливий режим регенерації історичного середовища з мінімальними перетвореннями і мінімальною реконструкцією малоцінної забудови. Нове будівництво або реконструкція з незначним збільшенням параметрів в межах даного кварталу можлива виключно за умови знесення існуючих малоцінних споруд.

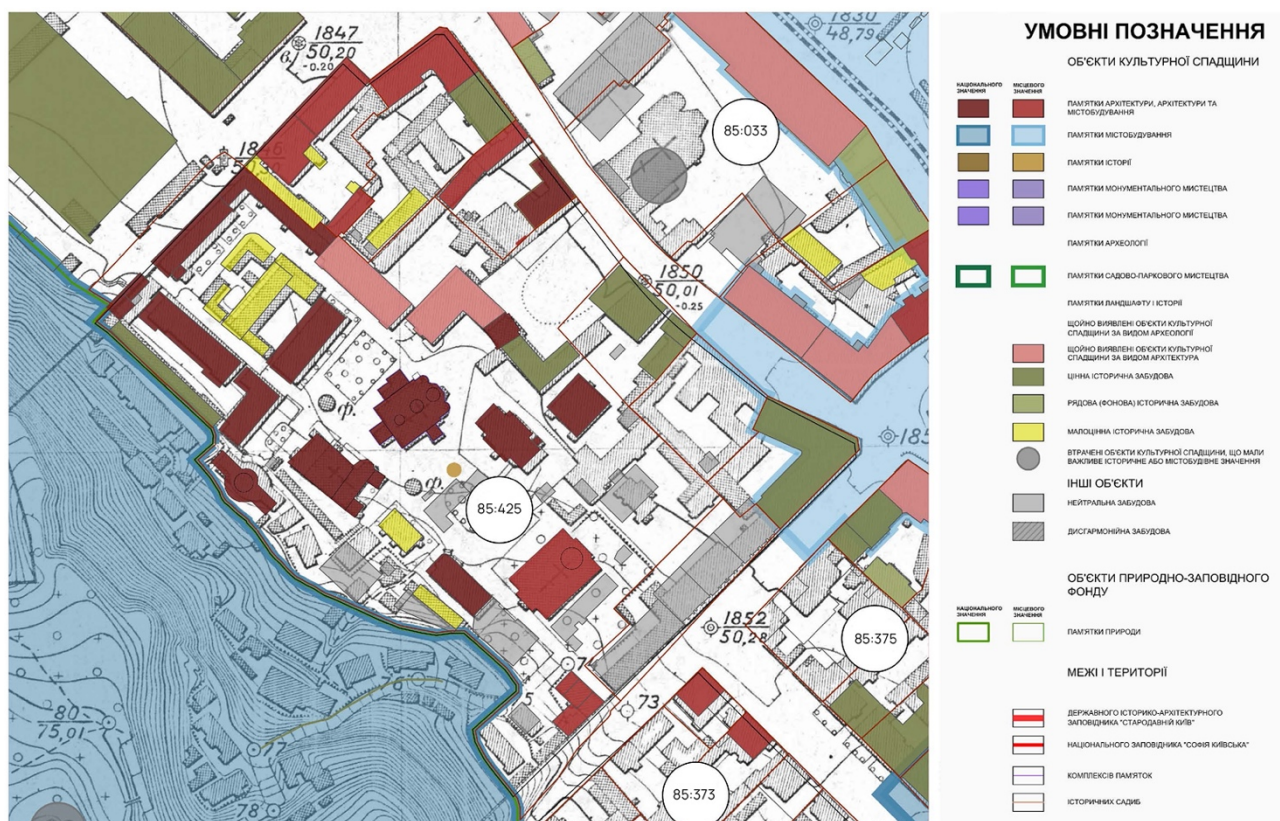

Рис. 2. Схема існуючої забудови кварталу з кадастровим номером 8000000000:85:425, суміщена з планом 1923-1925 рр.

Прикладом ділянки з середнім ступенем збереженості історичного середовища є квартал з кадастровим номером 8000000000:85:357, обмежений з північного сходу – вулицею Почайнинською, з південного сходу - вулицею Григорія Сковороди, з південного заходу - вулицею Волоською, з північного заходу - вулицею Спаською. Площа кварталу становить 1,74 га. В межах кварталу розташовано 10 споруд та будівель громадського, житлового і господарського призначення, споруджених з кінця XVIII до початку XXI ст.

Основний масив історичної забудови, який зберігся до нашого часу, складається з будинків XVIII - початку XX ст. спорудження. Історична забудова кварталу складалася з релігійних об'єктів, житлових і прибуткових будинків з флігелями і господарськими будівлями, в межах кварталу розташований будинок бургомістра І. Кисилевського і будинок Мазепи. Поверховість історичної забудови становила 1-4 поверхи. Поверховість

існуючої забудови кварталу на даний час становить від 1 до 5 поверхів. Технічний стан історичної забудови в цілому задовільний.

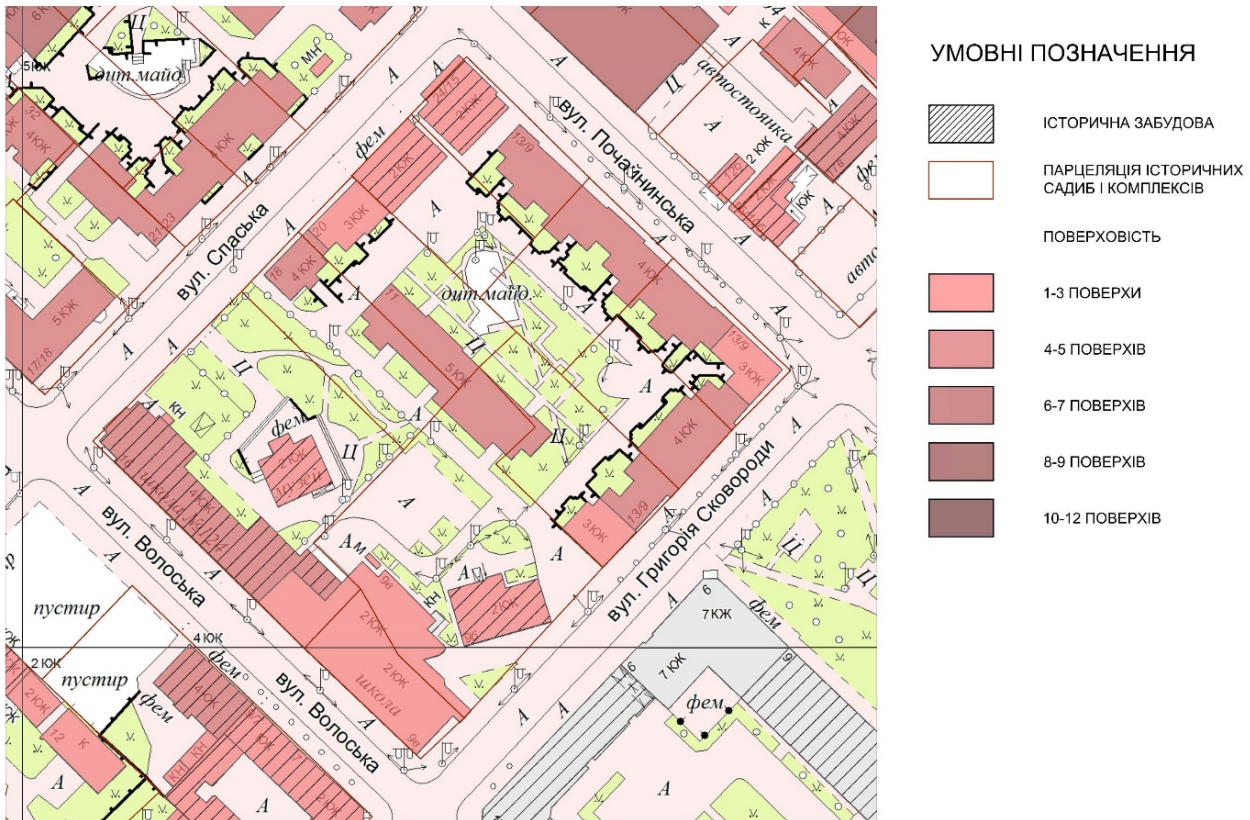

Рис. 3. Схема існуючої поверховості забудови кварталу з кадастровим номером 8000000000:85:357

В період з кінця XIX - на початку XX ст. в межах існуючої в той час території кварталу розташовувалось 11 садиб. Площа садиб становила від 750 до 3810 кв. м. Рівень забудованості території кварталу в цей період становив 50% від площі кварталу. Щільність забудови кварталу становила біля 5500 кв. м загальної площі будівель і споруд на 1 га. Коефіцієнт співвідношення загальної площі всіх будівель до площі кварталу становило на той час 0,5, що свідчить про низьку щільність забудови. На даний час збереглося 5 історичних фасадних будинків садиб, а також цінні будівлі архітектурної спадщини середини XX ст., які в кількісному відношенні складають 100% існуючої забудови кварталу. Історична забудова кварталу має досить однорідне стилістичне вирішення в формах історизму з використанням класицистичних та ренесансних елементів декору. Найбільш виразними в архітектурному відношенні спорудами є будівлі: житловий будинок київського бургомістра Кисилевського І.Г., Сковороди Григорія вул.,9, житловий будинок (т. зв. «Будинок Мазепи»), Спаська вул. 16-б, житловий будинок купців Фоломініх, Спаська вул., 22. До переліку об'єктів культурної спадщини входять 3 будівлі за видом архітектури. В період до кінця

XX ст. в кварталі з'явилося декілька нових об'єктів, в т.ч. в 1930-х роках тут було споруджено школу. В 1970-1980-х роках в межах кварталу було споруджено два 4-5-поверхові будинки за проектом групи архітекторів інституту «Київпроект» під керівництвом В. Розенберга, які є цікавими зразками пізньюрадянської забудови. Історична забудова кварталу не зазнала пізніших суттєвих надбудов або прибудов.

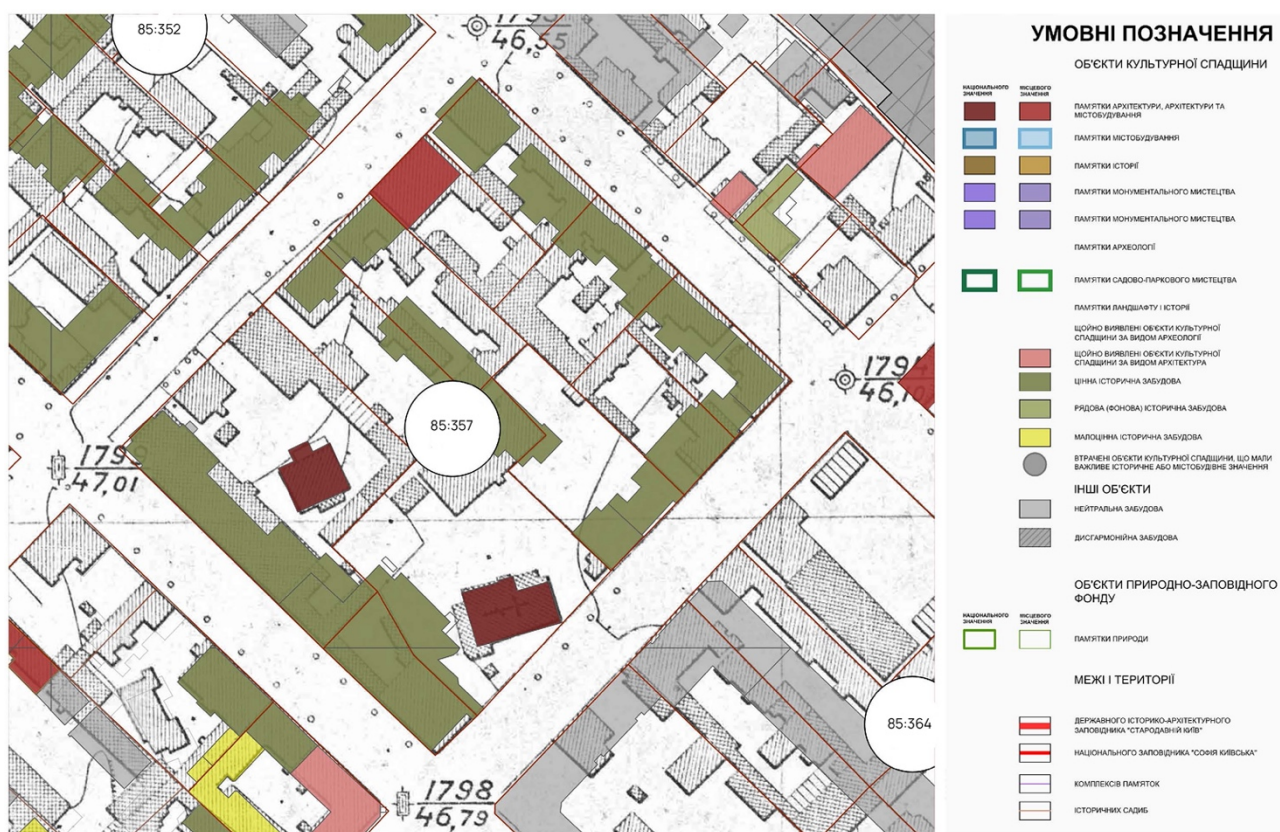

Рис. 4. Схема існуючої забудови кварталу з кадастровим номером 8000000000:85:357, суміщена з планом 1923-1925 рр.

Рівень забудованості території кварталу на цей час становить 39% від площі кварталу, тобто, зменшився на 11%. Щільність забудови кварталу на даний час становить біля 12500 кв. м загальної площі будівель і споруд на 1 га, яка порівняно з періодом формування історичної забудови збільшилася на 130%. Це пов'язано зі збільшенням поверховості нової забудови, появою нових будівель. Рівень озеленення кварталу високий.

Квартал з кадастровим номером 8000000000:85:357 відноситься до території з середнім рівнем збереженості традиційного історичного середовища, зазнав значимих втрат історичної забудови і значного підвищення щільності забудови. В кварталі частково збереглася парцеляція історичних садиб. Історична забудова має високий рівень історико-культурної цінності (5 об'єктів культурної спадщини), в кварталі також розташовані об'єкти

спадщини модернізму. Цінна фонова забудова збереглась незначно. В межах кварталу відсутня дисгармонійна забудова. Забудова кварталу бере участь в формуванні видів з боку прилеглих вулиць. Морфотип забудови кварталу: забудова кварталу за морфотипом належить до кварталів периметральної з розривами по фронті вулиць змішаної історичної забудови та забудови середини ХХ ст., цінний фронт історичної забудови розташований з боку вул. Спаської. Історично сформована поверховість кварталу при цьому становить 1-4 поверхи (5-12 м). Виходячи з показників щільності забудови і відсотку забудованості збільшення щільності забудови кварталу є недоцільним. Режим використання території: обмежені перетворення, обмежена реконструкція. Нове будівництво або реконструкція зі збільшенням параметрів можлива виключно за умови знесення існуючих малоцінних споруд.

Зразком кварталу з низьким рівнем збереженості історичного середовища є квартал з кадастровим номером 8000000000:85:381 площею 3,29 га, обмежений з північного сходу – вулицею Кожум'яцькою, з південного заходу – крутосхилом Волової гори, з північного заходу – тилами забудови Вознесенського узвозу. В межах кварталу розташовано 28 споруд та будівель громадського, житлового і господарського призначення, споруджених з кінця ХХ до початку ХХІ ст. Основний масив історичної забудови було знесено наприкінці 1980-х років. Нова забудова представлена зразками житлово-громадських будівель початку ХХІ ст. з архітектурою, що імітує забудову старого міста. Поверховість історичної забудови становила 1-3 поверхи. Поверховість існуючої забудови кварталу на даний час становить від 1 до 6 поверхів. В період з кінця ХІХ - на початку ХХ ст. в межах існуючої в той час території кварталу розташовувалось 11 садіб. Площа садіб становила від 1000 до 7300 кв. м.

Рівень забудованості території кварталу в цей період становив 30% від площі кварталу. Щільність забудови кварталу становила орієнтовно біля 3000 кв. м загальної площі будівель і споруд на 1 га. Коефіцієнт співвідношення загальної площі всіх будівель до площі кварталу становило на той час 0,3, що свідчить про низьку щільність забудови. На даний час не збереглося жодного історичного будинку. В період до початку ХХІ ст. в кварталі з'явилося багато нових об'єктів, пов'язаних з розміщенням на місці зруйнованої в 1980-х роках історичної забудови інституту реклами і житлового комплексу «Воздвиженка». Рівень забудованості території кварталу на цей час становить 28% від площі кварталу, тобто, зменшився на 2%. Щільність забудови кварталу на даний час становить біля 11000 кв. м загальної площі будівель і споруд на 1 га, яка порівняно з періодом формування історичної забудови збільшилася втричі. Це

пов'язано з ущільненням, збільшенням поверховості нової забудови, появою нових будівель. Рівень озеленення кварталу низький.

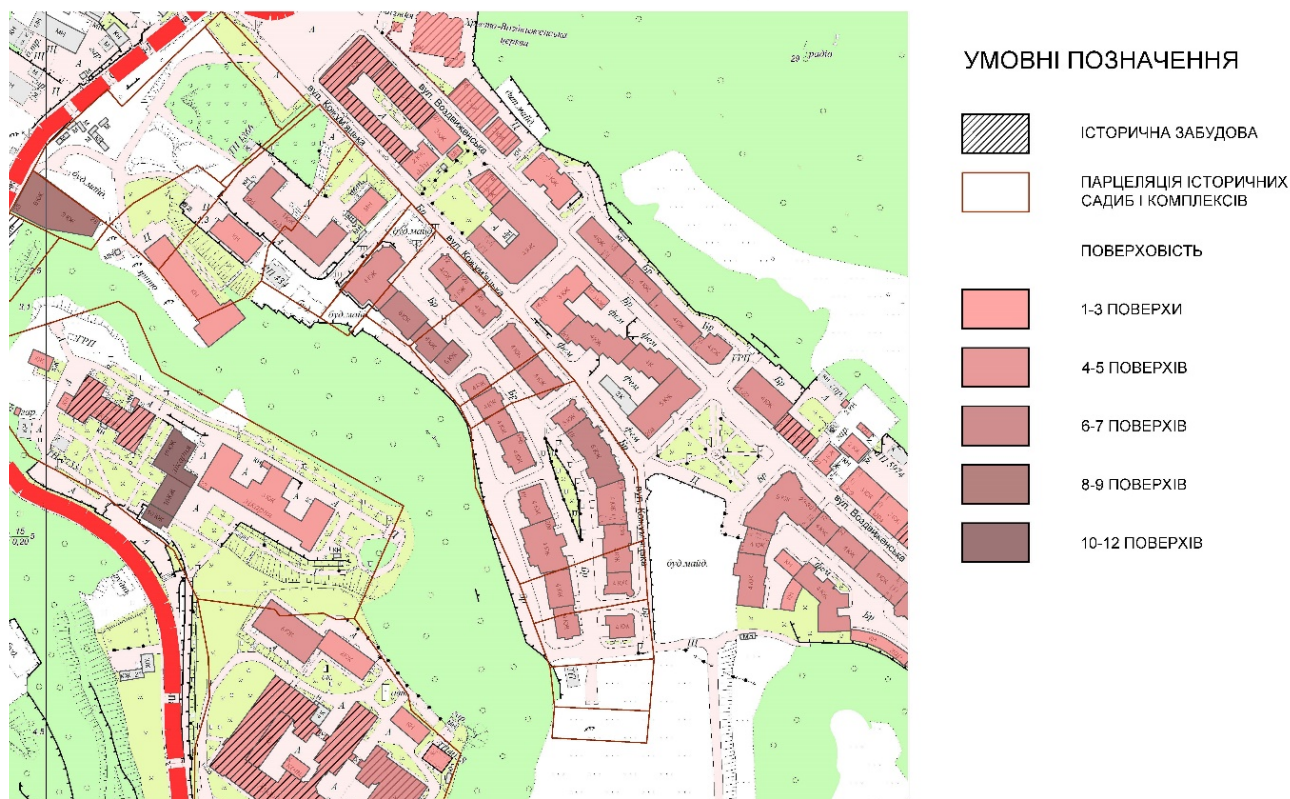

Рис. 5. Схема існуючої поверховості забудови кварталу з кадастровим номером 8000000000:85:381

Квартал з кадастровим номером 8000000000:85:381 відноситься до територій з низьким рівнем збереженості традиційного історичного середовища, зазнав повної втрати історичної забудови і значного підвищення щільності забудови. В кварталі порушена парцеляція історичних садиб, дисгармонійна забудова межах кварталу відсутня.

Забудова кварталу бере участь в формуванні видів з боку Замкової гори, Пейзажної алеї. Морфотип забудови кварталу: забудова кварталу за морфотипом належить до кварталів периметральної з розривами по фронті вулиць забудови початку ХХІ ст. Виходячи з показників щільності забудови і відсотку збільшення щільності забудови кварталу є недоцільним. Режим використання території для такого типу кварталів доцільно прийняті як обмежені перетворення, обмежена реконструкція.

Висновки. Дослідження характеристик традиційного історичного середовища є підґрунтям для формування режимів містобудівних перетворень та удосконалення системи заходів, спрямованих на збереження об'єктів культурної спадщини, надання пропозиції щодо напрямків подальшого розвитку цих територій.

В дослідженні запропоновано удосконалення методології визначення основних містобудівних характеристик історичного середовища. Проведені натурні обстеження дозволили виявити в межах території історичного Подолу декілька морфотипів забудови: характерні для забудови Києва морфотипи малоповерхової житлової садибної забудови, монастирської садиби, периметральної садибної історичної забудови кінця XIX - початку XX ст., периметральної з розривами по фронті вулиць змішаної історичної та сучасної забудови.

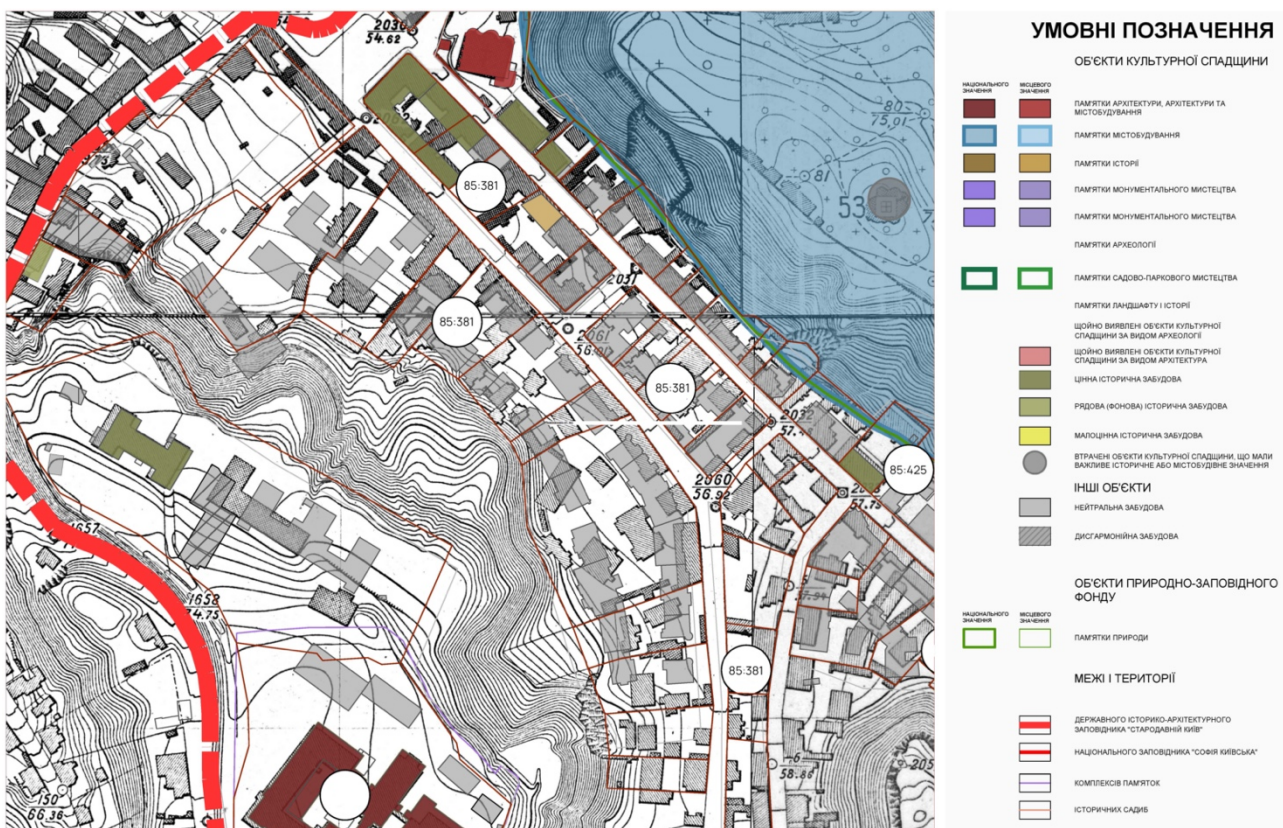

Рис. 6. Схема існуючої забудови кварталу з кадастровим номером 8000000000:85:381, суміщена з планом 1923-1925 рр.

Література.

1. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III, ст.1.
2. Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць (Венеціанська хартія), ООН; Хартія, Міжнародний документ від 31.05.1964.
3. Міжнародна хартія з охорони та реставрації архітектурно-містобудівної спадщини (Краківська хартія 2000 р.), ЮНЕСКО; Хартія, Міжнародний документ від 26.10.2000.
4. Ризька хартія про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини, Білорусь, Естонія, Латвія [...]; Хартія, Міжнародний документ від 24.10.2000.

5. Апостолова-Сосса Л.О., Зливкова О.О. Збереження традиційного характеру середовища, як складова пам'яткоохоронної діяльності в межах охоронних зон заповідників// Архітектурний вісник Київського національного університету будівництва та архітектури / Київський національний університет будівництва і архітектури. Київ, 2015 р. 34-41 с.
6. Вечерський В.В. Спадщина містобудування України: Теорія і практика історико-містобудівних пам'яткоохоронних досліджень населених місць / Науково-дослідний інститут теорії та історії архітектури й містобудування; Головне управління містобудування і архітектури Київської міськдержадміністрації. – К.: НДІТІАМ, 2003. – 560 С.
7. Історико-містобудівні дослідження Києва / За ред. Вечерського В.В.; Відп. за вип. Сердюк О.М. Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень. – К.: , 2012. 312 с.
8. Міжнародні засади охорони нерухомої культурної спадщини. Збірник міжнародних нормативних документів – К. Фенікс, 2008. – 176 с.
9. План м. Києва 1923-1925 рр. (топозйомка Київського Окргкомунгоспу)
10. Люта Т.Ю. Пам'ятки архітектури Києва в джерелах картографії XVII-початку XX ст. – Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – 1998. – Вип.2.— С. 63–71.
11. Люта Тетяна. Imago Urbis Київ на стародавніх мапах. – К., 2017.
12. Сагайдак М.А. Давньокиївський Поділ. – К., 1991.
13. Толочко П.П. Древний Киев. – К., 1976.
14. Толочко П.П. Исторична топографія стародавнього Києва. – К., 1970. – 219 с.

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor **Liubov Apostolova-Sossa**
Kyiv National University of Construction and Architecture,
Candidate of Historical Sciences, **Olena Serdiuk**,
Privat institution «Ukrainian institute of cultural heritage»,
Serhii Kozak, Kyiv National University of Construction and Architecture

RESEARCH OF THE CHARACTERISTICS OF HISTORICAL ENVIRONMENT ON THE EXAMPLE OF PODIL BLOCKS IN KYIV

The regimes of urban planning transformations within the territory with the preserved traditional character of the historical environment should provide conditions for the presentation (external inspection, excursion visit) and normal operation of all cultural heritage objects, considering the diverse conditions of their use. To this purpose, a research of the characteristics of the historic environment of certain blocks of Podil was carried out to further generalization and improvement of the structure and methodology of urban planning analysis of the traditional environment, considering modern approaches.

Keywords: cultural heritage sites; traditional character of the historic environment; historic Podil; cultural heritage monuments; historic buildings.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy «Pro okhoronu kulturnoi spadshchyny» vid 08.06.2000 № 1805-III, st. 1. {in Ukrainian}
2. Mizhnarodna khartiia z okhorony y restavratsii nerukhomykh pamiatok i vyznachnykh mist (Venetsianska khartiia), OON; Khartiia, Mizhnarodnyi dokument vid 31.05.1964. {in Ukrainian}
3. Mizhnarodna khartiia z okhorony ta restavratsii arkhitekturno-mistobudivnoi spadshchyny (Krakivska khartiia 2000 r.), YuNESKO; Khartiia, Mizhnarodnyi dokument vid 26.10.2000. {in Ukrainian}
4. Ryzka khartiia pro avtentychnist ta istorychnu rekonstruktsiiu kulturnoi spadshchyny, Bilorus, Estoniia, Latviia [...]; Khartiia, Mizhnarodnyi dokument vid 24.10.2000. {in Ukrainian}
5. Apostolova-Sossa L.O., Zlyvkova O.O. Zberezhennia tradytsiinoho kharakteru seredovyshcha, yak skladova pamiatkookhoronnoi diialnosti v mezhakh okhoronnykh zon zapovidnykiv// Arkhitekturnyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu budivnytstva ta arkhitektury / Kyivskyi natsionalnyi universytet budivnytstva i arkhitektury. Kyiv, 2015 r. 34-41 s. {in Ukrainian}
6. Vecherskyi V.V. Spadshchyna mistobuduvannia Ukrainy: Teoriia i praktyka istoryko-mistobudivnykh pamiatkookhoronnykh doslidzhen naselenykh mist / Naukovo-doslidnyi instytut teorii ta istorii arkhitektury y mistobuduvannia; Holovne upravlinnia mistobuduvannia i arkhitektury Kyivskoi miskderzhadministratsii. – K.: NDITIAM, 2003. – 560 S. {in Ukrainian}
7. Istoryko-mistobudivni doslidzhennia Kyieva / Za red. Vecherskoho V.V.; Vidp. za vyp. Serdiuk O.M. Naukovo-doslidnyi instytut pam yatkookhoronnykh doslidzhen. – K.: 2012. 312 s. {in Ukrainian}
8. Mizhnarodni zasady okhorony nerukhomoi kulturnoi spadshchyny. Zbirnyk mizhnarodnykh normatyvnykh dokumentiv – K. Feniks, 2008. – 176 s. {in Ukrainian}
9. Plan m. Kyieva 1923-1925 rr. (topoziomka Kyivskoho Okrkomunhospu)
10. Liuta T.Iu. Pamiatky arkhitektury Kyieva v dzherelakh kartohrafii XVII-pochatku XX st. – Arkheometriia ta okhorona istoryko-kulturnoi spadshchyny. – 1998. – Vyp.2. - S. 63–71. {in Ukrainian}
11. Liuta Tetiana. Imago Urbis Kyiv na starodavnikh mapakh. – K., 2017. {in Ukrainian}
12. Sahaidak M.A. Davnokyivskyi Podil. – K., 1991. {in Ukrainian}
13. Tolochko P.P. Drevnyi Kyev. – K., 1976. {in Russian}
14. Tolochko P.P. Istorychna topohrafiia starodavnoho Kyieva. – K., 1970. – 219 s. {in Ukrainian}